

Судомир Світлана Михайлівна

д.е.н., професор
ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»
email: sudomyr.s@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2574-1724>

Колісніченко Пауліна,

канд. екон. наук, доцент,
проректор з міжнародного співробітництва,
Академія прикладних наук (WSHIU) (Познань, Польща)
paulinakolisnichenko@gmail.com
ORCID: 0000-0001-6730-1236

Кулаєць Марія Михайлівна

канд. екон. наук., професор,
Національний університет біоресурсів і природокористування України,
м. Київ, Україна
kulaecmaria@gmail.com
ORCID ID: 0000-0003-4077-7861

УПРАВЛІННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНО- ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ

Sudomyr Svitlana Mykhailivna

Doctor of Economic Sciences, Professor
Separate Subdivision of NULES of Ukraine «Berezhany Agrotechnical Institute»
Email: sudomyr.s@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2574-1724>

Kolisnichenko Paulina

PhD in Economics, Associate Professor,
Vice-Rector for International Cooperation,
Academy of Applied Sciences (WSHIU), Poznań, Poland
Email: paulinakolisnichenko@gmail.com
ORCID ID: 0000-0001-6730-1236

Kulaets Maria

PhD in Economics, Professor
National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine
Email: kulaecmaria@gmail.com
ORCID ID: 0000-0003-4077-7861

MANAGEMENT OF INTELLECTUAL AND INNOVATIVE DEVELOPMENT OF ENTERPRISES

Анотація. За результатами нашого дослідження нами запропоновано нові напрями інтелектуалізації в системі формування інтегрованого потенціалу знань під час підготовки менеджерів лінійного та функціонального забезпечення. Підтверджено наукову доцільність формування системної методології розвитку організаційної культури та її оцінки за різними напрямками і критеріями. Зокрема, цей підхід зосереджено на соціально-інноваційних напрямках у стратегічному управлінні розвитком підприємства. Ми розробили нову модель переорієнтації бізнес-організацій, спрямовану на формування потенційних можливостей з урахуванням соціальних компонентів, тобто акценту на соціальні інновації. Результати нашого дослідження підтверджують, що системна методологія розвитку організаційної культури є важливим

чинником стратегічного управління. Оцінювання цієї культури пропонується проводити за такими напрямками та критеріями: інноваційність організаційної культури, що відображає здатність до змін і адаптації; інноваційність організаційного клімату, який сприяє створенню комфортних умов для творчої діяльності; інноваційність цінностей і цілей, що визначають стратегічну спрямованість; інноваційність засобів і методів досягнення поставлених завдань; інноваційність організаційної поведінки, що демонструє гнучкість і адаптивність у зовнішньому середовищі; інноваційність взаємодії, яка включає здатність до співпраці та кооперації; інноваційність сталого розвитку, що включає збереження ресурсів та екологічні підходи; інноваційність економічної стійкості, що забезпечує стабільність в умовах змін; а також інноваційність діяльності підприємств як єдиної системи.

Ключові слова: розвиток, інтелектуалізація, інновація, система, підприємство.

Abstract. According to the results of our research, we have proposed new directions of intellectualization in the system of formation of integrated potential of knowledge during the training of managers of linear and functional support. The scientific expediency of forming a systematic methodology for the development of organizational culture and its evaluation according to various directions and criteria has been confirmed. In particular, this approach is focused on social and innovative directions in the strategic management of enterprise development. We have developed a new model of reorientation of business organizations aimed at forming potential opportunities taking into account social components, that is, an emphasis on social innovation.

The results of our research confirm that the systematic methodology of organizational culture development is an important factor in strategic management. It is proposed to evaluate this culture according to the following directions and criteria: innovativeness of the organizational culture, which reflects the ability to change and adapt; the innovativeness of the organizational climate, which contributes to the creation of comfortable conditions for creative activity; innovativeness of values and goals that determine strategic direction; innovativeness of means and methods of achieving set tasks; innovativeness of organizational behavior that demonstrates flexibility and adaptability in the external environment; innovativeness of interaction, which includes the ability to cooperate and cooperate; innovativeness of sustainable development, which includes resource conservation and ecological approaches; innovativeness of economic stability, which ensures stability in conditions of change; as well as innovativeness of enterprises as a single system.

Key words: development, intellectualization, innovation, system, enterprise.

JEL codes: O32, M21, O34, L25, D83

Постановка проблеми. Інтелектуалізація як суспільне явище носить системний характер. Від рівня її розвитку визначається рівень сформованості стратегічно-інноваційних потенційних можливостей забезпечення країни, галузей, територій, безпосередньо підприємницьких формувань, як якісно нової фундаментальної основи розв'язання екологічних, соціальних, економічних, інтелектуальних задач (проблем) у їх органічній єдності через систему: менеджменту; людський капітал; потенціал нових накопичених системно-інтегрованих знань матеріального техніко-технологічного, організаційного, управлінського, інформаційного, біологічного, інституційного, соціального, ціннісно-орієнтаційного, власнісно-владницького, юридичного, культурного та іншого спрямування. Потенціал нових накопичених системно-інноваційних знань, особливо напрямів діяльності соціального, економічного, ціннісно-орієнтаційного та іншого спрямування в системі повинен охоплювати як загальнотеоретичні і методологічні, так і професійні складові за видами діяльності. В контексті тако-

го методологічного підходу необхідно запропонувати напрями інтелектуалізації в системі формування потенціалу інтегрованих знань при підготовці менеджерів лінійного і функціонального забезпечення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукові пошуки таких вітчизняних учених, як Гудзинський О. Д. [1], Гуренко Т. О. [9], Грішнова О.А. [5], Ілляшенко С. М. [11], Кендюхов О.В. [12], Куляк М. Р. [4], Пономарьова М. С. [14], Судомир С. М. [4], Яценко О. [20] та інших спрямовані на достатньо ґрунтовні дослідження питань, які пов'язані з теоретико-методологічними та прикладними засадами формування та використання інтелектуального капіталу, потенціалу, ресурсу та інтелектуалізації як явища, яке притаманне новому типу економічних відносин. Не зважаючи на присутність у вітчизняній економіко-управлінській науці значної кількості науково обґрунтованих підходів до аналізу процесів і явищ, слід зауважити, що їх зміст не повною мірою розкриває сутність явища «інтелектуалізації», відповідно не запропоновані методологічні підходи до формування управління інтелектуально-інноваційним розвитком регіону.

Методика дослідження. Автори акцентують увагу на необхідності інтегрованого підходу до формування знань, що включає не тільки теоретико-методологічні аспекти, але й практичні інструменти, які забезпечують розвиток регіональних економічних систем і підприємницьких структур. Додатково підкреслюється важливість формування стратегічного управління, яке враховує соціально-економічні, екологічні та культурні складові для стійкого розвитку. Ключова роль відводиться методологічній переорієнтації на нові креативні підходи, що забезпечують гармонізацію інтересів усіх учасників економічної системи, формування адаптивного та гнучкого управління. Для підготовки менеджерів пропонуються підходи, які включають системний розвиток компетенцій у різних напрямках: від управлінських і організаційно-культурних до аналітичних і стратегічних.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Управління інтелектуально-інноваційним розвитком підприємств є складним процесом, який потребує інтеграції різних аспектів сучасного управління. Синергетичне використання інтелектуального капіталу: Питання ефективної інтеграції людського, структурного та клієнтського капіталу залишається не повністю вирішеним. Існує потреба в створенні моделей, що враховують динаміку взаємодії між цими видами капіталу та їх вплив на інноваційний розвиток.

Формулювання цілей статті. Запропонувати методологічні підходи до формування управління інтелектуально-інноваційним розвитком регіону.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інтелектуалізація — це неперервний, нескінченний, динамічний процес, який супроводжує діяльність соціально-економічної системи будь-якого рівня в усіх сферах її активності, забезпечує виникнення та розвиток інтелекту, функціонування індивідуального та суспільного інтелекту, сприяє покращенню якісних характеристик організації зі зворотним ефектом, формує людський ресурс, здатний до творчих аналізу та синтезу інформації, оцінювання та організації виробничих процесів, генерування та реалізації власних і залучених ідей [11]. Заслугує особливої уваги думка авторів [16] про те, що процеси інтелектуалізації повинні проникати в усі сфери суспільного життя, і в першу чергу, в управління, науку, освіту, медицину, охорону навколишнього середовища. Грішнова О.А. зазначає, що «...провідна роль

у процесах інтелектуалізації належить нематеріальним засобам інтелектуальної праці, що належать безпосередньо виконавцю цієї праці — без взаємодії з ним не може брати участі в цьому процесі жоден інший фактор» [5, с. 25]. Яценко О.М., Завадська Ю.С. та інші акцентують увагу, що в інноваційному розвитку суб'єктів господарювання важливим є вибір оптимальної моделі фінансування, яка б забезпечувала пріоритетний розвиток видів діяльності зі зростаючою віддачею й достатні грошові потоки для фінансування вітчизняної науки, стартапів та інноваційних фірм [15, 17, 19]. На нашу думку, інтелектуалізація інноваційного розвитку організаційних формувань — це постійно розвиваючий динамічний процес, який охоплює всю систему складових системної цілісності та відносин — соціальних, економічних, виробничих, організаційних взаємодій із зовнішнім середовищем та ін. [16]. Вона є базовою основою: стратегічної ціннісної орієнтації суб'єктів діяльності, спрямованої на суспільний інтерес; формування результативної системи менеджменту інтелектуальним капіталом, інтелектуальними активами та інтелектуальною діяльністю на всіх ієрархічних рівнях цивілізованих суспільств; формування інститутів інтелектуального спрямування нового типу; зміцнення і розвитку соціального клімату, як основної передумови функціонування влади цивілізованих суспільств (основного суб'єкта влади цивілізованих суспільств) [4].

Інтелектуально-інноваційний розвиток регіональних економічних систем в умовах становлення креативної економіки передбачає поєднання інноваційних підходів та інтелектуального потенціалу для стимулювання зростання, підвищення конкурентоспроможності та покращення якості життя населення в конкретних регіонах. На тлі становлення креативної економіки інтелектуально-інноваційний розвиток регіональних економічних систем виявляється ключовим фактором для досягнення сталості, конкурентоспроможності та забезпечення високого рівня життя в регіонах. Він передбачає впровадження комплексу стратегем, спрямованих на збільшення інноваційного потенціалу, залучення талановитих індивідів, створення інноваційних центрів і розбудову креативних індустрій. Інтелектуальний розвиток, спільно з інноваціями, відкриває двері для новаторських підходів у розв'язанні проблем, трансформуючи звичайні регіони в динамічні та відкриті для можливостей простори.

На основі обґрунтованого дослідження нами пропонуються напрями інтелектуалізації у системі формування потенціалу інтегрованих знань при підготовці менеджерів лінійного і функціонального забезпечення, включаючи і економічного профілю, а саме: науково-креативний, науково-освітній, системно-філософський, інформаційно-комунікаційний, маркетинговий, соціально-економічний, соціально-психологічний, управлінський, правовий, політичний, еколого-біологічний, інноваційно-стратегічний, динамічно-змінюючий, глобалізаційний, гуманістичний, ціннісно-орієнтаційний, результативно-спрямований, цілеспрямований, соціально-кліматичний, вольового спрямування, іміджового спрямування, толерантно-поведінковий, організаційно-культурний, владно-власницький, диверсифікаційний, стратегічний, конкурентоздатний, антикризовий, підприємницький, експортно-орієнтаційний, обліково-аналітичний, лідерського спрямування, регулятивний, самоорганізаційний децентралізований, інформаційно-комунікаційний, функціонально-забезпечуючий, контрольно-відповідальний, соціально-відповідальний, синергетичний, професійно-

функціональний з розширеною системою знань, діагностичний, організаційно-проектний, реформаторський, результативний, інституціональний, екологічний, системно-блочний, пріоритетно-орієнтаційний, балансовий, адміністративно-організаційний, ризико-стійкий, економічно-спрямований, процесний, результативний, алгоритмічний, інвестиційний, системно-результативний проектного спрямування, корпоративний, інтегративно-контролінговий, ефективний, фінансово-забезпечуючий, динамічно-розвиваючий, ризиковий, основні складові іншого спрямування [7].

Основний професійно-змістовний варіант названих окремих складових системних знань згруповано:

— науково-креативний — через формування системи знань методологічного характеру, спрямованого на використання нового наукового підходу щодо забезпечення розвитку системного мислення, світогляду як базової основи побудови результативних моделей організацій та менеджменту при розв'язанні, екологічних, соціально-економічних задач стратегічного спрямування;

— науково-освітній — через сформовану систему інтегрованих знань побудови та забезпечення розвитку людського потенціалу, потенціалу менеджменту як головних складових забезпечення успішної діяльності господарюючих структур;

— системно-філософський — через потенціал інтегрованих знань забезпечення динамічно-розвиваючих соціально-економічних систем стратегічної орієнтації;

— інформаційно-комунікаційний — через систему методологічних знань формування результативних функціонально-забезпечуючих підсистем інформаційного спрямування по забезпеченню успішної діяльності господарюючих структур;

— управлінський — через систему методологічних знань формувати результативний менеджмент як цілісність, спрямованого на забезпечення успішної діяльності господарюючих структур різних їх організаційних форм;

— еколого-біологічний — через систему знань методологічного та емпіричного спрямування побудови результативної системи господарювання в напрямку цивілізованого розвитку соціально-економічних формувань з врахуванням збереження та зміцнення екологічного середовища;

— інноваційно-стратегічний — через систему сформованих знань методологічного спрямування та практичного світового досвіду побудови результативних систем менеджменту забезпечення стратегічного розвитку підприємств на інноваційній основі;

— результативно-спрямований — через сформований потенціал знань теоретико-методологічного спрямування побудови результативної системи з орієнтацією на: споживача; виконання зобов'язань перед суб'єктами за інтересами, рівень і якість життя, розвиток екологічного менеджменту;

— цілеспрямований — через систему знань і переконаність в необхідності формувати системи здійснювати управління за пріоритетами цільових установок цивілізованого ціннісно-орієнтаційного підходу;

— соціально-кліматичного спрямування — через систему знань теоретико-методологічного та емпіричного спрямування формування соціально-економічного клімату на всіх рівнях управління і життєдіяльності як головної

передумови побудови громадянського суспільства, демократії та колективної влади;

— еколого-біологічний — через системні знання при розв'язанні соціально-економічних задач та обґрунтуванні стратегічно-оперативних рішень з пріоритетною оцінкою за критерієм екологічності;

— інноваційно-стратегічний — через сформовані в системі теоретико-методологічні знання побудови результативної моделі організації та менеджменту розробляється система забезпечення розвитку господарюючих структур стратегічної орієнтації на інноваційній основі;

— результативно-спрямований у контексті системних знань з орієнтацією на задоволення потреб споживача, виконання зобов'язань перед суб'єктами за інтересами в системі організаційних взаємодій;

— цілеспрямований — через обґрунтовано-сформовану систему знань, яка покладається на основу глибокої внутрішньої переконаності в наданні пріоритетності цивілізованим цілям у контексті ціннісних орієнтацій;

— іміджевого спрямування — через систему сформованих знань побудови результативної системи менеджменту, спрямованої на розвиток потенціалу складових забезпечення іміджу організації внутрішньосистемного та зовнішнього характеру в процесі організаційних взаємодій;

— організаційно-культурний — через системно-комплексний потенціал знань формування потенційних можливостей забезпечення розвитку соціально-економічних систем в органічній єдності ціннісних орієнтацій, цільових установок, організаційної культури, організаційної поведінки, організаційної взаємодії, стилів керівництва, організаційних поглядів у системі співвідношення ОНЗ, ОНС, ОНП [7].

Господарська практика підтверджує доцільність використання запропонованого методологічного підходу до формування інтегрованої системи знань у названих за профілем підготовки фахівців з менеджменту та економіки, що підвищить рівень їх глибини й широти професійних знань з проектних, діагностичних, аналітичних, облікових, фінансових, управлінських, інформаційно-комунікаційних, контрольно-відповідальних, маркетингових, правових, бізнесових та інших науково-практичних напрямів розвитку в органічній їх єдності [2].

У контексті такого підходу виникає потреба в переосмисленні наукових засад формування менеджменту як системної цілісності синергетичного інституційного спрямування та її складових як функціонально забезпечуючих підсистем [1].

Новим суттєвим змістом наповнюється: місія та рольова функція обліково-аналітичної підсистеми; поняття «організаційна культура» та іншого категоріального наукового апарату в контексті інноваційного підходу. Результатами нашого дослідження доведена наукова доцільність формування системної методології розвитку організаційної культури та її оцінки за такими напрямками та критеріями як: інноваційність організаційної культури; інноваційність організаційного клімату; інноваційність культури організації; інноваційність цінностей-цілей; інноваційність цінностей-засобів; інноваційність організаційної поведінки; інноваційність організаційної взаємодії; інноваційність стійкого розвитку; інноваційність економічної стійкості; інноваційність діяльності підприємств як системних цілісностей та ін. [16].

У такому методологічному підході обґрунтовано соціально-інноваційні напрями в управлінні розвитком підприємств стратегічної орієнтації. Змінена переорієнтація підприємницьких структур, спрямованої на формування потенційних можливостей в органічній єдності складових соціального спрямування — соціальних інновацій, які охоплюють:

— ділову активність підприємницьких формувань в органічній єдності екологічних, соціальних, економічних, організаційно-управлінських, інтелектуальних складових як системних цілісностей [4, 6];

— внутрішньосистемну соціально-психологічну єдність;

— цілісну систему іміджевих характеристик внутрішньосистемного і зовнішнього спрямування;

— систему соціальних відносин, оцінену за рівнем інноваційності;

— органічну єдність культурних, техніко-технологічних, організаційних, цільових установок, інформаційно-комунікаційних, традиційно-розвиваючих, гуманістичних, управлінських складових як системної цілісності;

— динамічно розвиваючу компетентність менеджера, управлінської команди в цілому організацій як складових ділової репутації та іміджу фірм у зовнішньому конкурентному середовищі;

— потенціал організаційних формувань в системі і органічній єдності 7"С", 7"О", 7"К", 7"Р" та ін. [3, 16].

Нове креативне мислення повинне охоплювати усі складові організації і менеджменту як підсистеми системної цілісності, включаючи процеси, цільові установки, пріоритети орієнтаційних поглядів у системі напрямів дій, які виділені нами в групі згідно 10 позицій [6, 10, 13, 14, 18].

Нове креативне мислення спрямовано на обґрунтування пріоритетної послідовності дій у розв'язанні задач екологічного, соціального, організаційного, інтелектуального, інноваційного через новосформовану систему менеджменту та її потреби в інформаційному забезпеченні за схемою «вимоги менеджменту — аналітичний механізм — обліковий механізм».

Дискусія. В сучасних умовах обліково-аналітичний механізм як єдина інтегрована система, повинен виконувати обслуговуючу функцію по відношенню до суб'єктів обслуговування різних ієрархічних рівнів управління: керівників структурних підрозділів організацій, керівників центрів відповідальності, фінансових і бюджетних структур, акціонерів, інвесторів, засновників фірм, власників та ін. Це об'єктивна необхідність, яка обумовлена станом розвитку економічних відносин і якісними змінами: зміною форм власності; розвитком корпоративних економічних відносин; стратегічною спрямованістю розвитку підприємств, прискоренням руху капіталу, формуванням нових підсистем менеджменту (видів менеджменту) та ін. [8, 9, 10]. Управління інтелектуально-інноваційним розвитком підприємств є критично важливим для забезпечення їх конкурентоспроможності в сучасній економіці знань. Інновації та інтелектуальний капітал стають ключовими ресурсами, що визначають успіх організацій. Ефективне управління цими ресурсами вимагає стратегічного підходу, який включає інвестиції в дослідження і розробки, стимулювання творчості працівників і захист інтелектуальної власності. Підприємства повинні створювати культуру, яка підтримує інновації, заохочуючи співпрацю та обмін знаннями. Використання сучасних інформаційних технологій сприяє швидшому

впровадженню нових ідей на ринок. Партнерство з науково-дослідними установами та участь у спільних проектах розширює можливості для інноваційного розвитку.

Висновки. За результатами дослідження нами запропоновано напрями інтелектуалізації в системі формування інтегрованого потенціалу знань під час підготовки менеджерів лінійного та функціонального забезпечення. Основний професійно-змістовий варіант компонентів системних знань потенціалу інтелектуалізації управлінської та господарської діяльності розкрито за схемою — компонент системних знань — напрям використання. Результати нашого дослідження підтверджують наукову доцільність формування системної методології розвитку організаційної культури та її оцінювання за відповідними напрямками та критеріями.

Література

1. Hudzynskiy, O., Sudomyr, S., & Baitsym, V. (2020). System and synergistic potential of social and economic organisations in intellectual and creative environment. In *Spoleczne uwarunkowania bezpieczenstwa-perspektywa interdyscyplinarna: monografia* (pp. 101–113). Radom: Wyższa Szkoła Handlowa.
2. Hudzyns'kyi, O., Sudomyr, S., Hudzyns'ka, Yu., & Zhukovs'kyi, M. (2019). Intellectual and creative management potential of business social and economic systems. *International Journal of Recent Technology and Engineering (IJRTE)*, 8(3C), 150–154.
3. Hudzyns'kyi, O., Sudomyr, S., Hudzyns'ka, Yu., Zhukovs'kyi, M., & Gupta, S. K. (2020). An analysis of intellectual and innovative managerial potential in social business and economic systems. *International Journal of Advanced Science and Technology*, 29(6S), 1081–1086.
4. Sudomyr, S., & Kuliak, M. (2022). Social responsibility of enterprises in their innovative and strategic development. In *Prace naukowe. Pedagogika, zarzadzanie i inzynieria zarzadzania wobec* (Vol. 52, pp. 156–166). Wałbrzych.
5. Грішнова, О. А. (2000). Інтелектуалізація праці: українські проблеми на тлі світових тенденцій. *Україна: аспекти праці*, (7), 24–27.
6. Гудзинський, О. Д., Гайдамак, Н. В., & Пахомова, Т. М. (2005). Вимоги менеджменту до підготовки спеціалістів економічного профілю. In *Актуальні проблеми сучасного менеджменту: матеріали науково-практичної конференції* (pp. 57–62). Київ: ІПК ДСЗУ.
7. Гудзинський, О. Д. (2017). *Теоретико-методологічні засади результативного управління розвитком підприємств: монографія*. Київ: ЦП «Компринт».
8. Гудзинський, О. Д. (2017). Соціально-економічний розвиток макро- і мікро структур: соціально-інноваційний аспект. *Вісник ХНАУ. Серія: Економічні науки*, (3), 20–26.
9. Гуренко, Т. О., & Пахомова, Т. М. (2006). Обліково-аналітичний механізм в системі менеджменту. In *Система менеджменту в умовах інституціонально-структурної трансформації економіки України: збірник наукових праць* (pp. 125–128). Київ: ІПК ДСЗУ.
10. Гуренко, Т. О. (2005). Обліково-аналітичне забезпечення менеджменту. In *Актуальні проблеми сучасного менеджменту: матеріали науково-практичної конференції* (pp. 72–77). Київ: ІПК ДСЗУ.
11. Ілляшенко, С. М. (2011). Інтелектуальний капітал ВНЗ як запорука його інноваційного розвитку: сутність, структура, підходи до оцінки. *Маркетинг і менеджмент інновацій*, (1), 143–154.
12. Кендюхов, О. В. (2008). *Ефективне управління інтелектуальним капіталом: монографія*. Донецьк: ДонУЕП.

13. Кісь, С., & Кісь, Г. (2015). Явище «інтелектуалізації» у діяльності соціально-економічних систем. *Галицький економічний вісник*, 48(1), 55–62.
14. Пономарьова, М. С., & Мешеряков, В. Є. (2021). Вплив інвестування на інноваційний розвиток підприємства. *Вісник ХНАУ. Серія: Економічні науки*, (1), 339–348. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkhnau_econ_2021_1_25.
15. Яценко О. М., Завадська Ю. С., Лиськова Л. М. (2024). Геостратегічне вікно можливостей інноваційно-інвестиційної модернізації України: інституціональне регулювання та організаційно-економічні механізми розвитку зовнішньоекономічної діяльності аграрних підприємств. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. Том 9. № 1. С. 179 — 188. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2024-1-30>
16. Tepluk, M., & Puzko, S. (2023). Intelligent drivers for building a smart economy in the conditions of the current challenges of the development of the global economy on the basis of a systematic approach. *Collection of Scientific Papers «Scientific Notes»*, 33(4), 220–232. https://doi.org/10.33111/vz_kneu.33.23.04.19.131.137
17. Reznikova, N., Bulatova, O., Yatsenko, O., & Ivashchenko, O. (2022). Fiscal instruments of regulatory competition in the face of challenges to macroeconomic stability during a pandemic COVID-19. *Economics of Development*, 21(2), 35-41. [https://doi.org/10.57111/econ.21\(2\).2022.35-41](https://doi.org/10.57111/econ.21(2).2022.35-41)
18. Sahaidak, M., Smyrnov, Y., & Tepluk, M. (2019). Ціннісно-орієнтоване управління транснаціональними корпораціями. *Вісник Хмельницького національного університету*, (4), 64–68. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2019-272-4-1-64-68>
19. Яценко О.М., Яценко О.М., Осадчук В.Є. (2024). Підвищення конкурентоспроможності міжнародних агротрейдерів на основі впровадження технологічних інновацій. *Наукові праці міжрегіональної академії управління персоналом. Економічні науки. Міжрегіональна Академія управління персоналом*. №. 2(74) С.92-99. DOI: <https://doi.org/10.32689/2523-4536/74-12>
20. Yatsenko O., Zavadzka, Y., Khrystenko, O., Musiets, T., & Aksyonova, O. (2021). Innovative transformations of the agricultural complex in the context of global challenges of sustainable development. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*, 5(40), 216–224. DOI: <https://doi.org/10.18371/fcactp.v5i40.244989>

References

1. Hudzynskiy, O., Sudomyr, S., & Baitsym, V. (2020). System and synergistic potential of social and economic organisations in intellectual and creative environment. In *Spoleczne uwarunkowania bezpieczenstwa-perspektywa interdyscyplinarna: monografia* (pp. 101–113). Radom: Wyższa Szkoła Handlowa.
2. Hudzynskiy, O., Sudomyr, S., Hudzynska, Yu., & Zhukovskyi, M. (2019). Intellectual and creative management potential of business social and economic systems. *International Journal of Recent Technology and Engineering (IJRTE)*, 8(3C), 150–154.
3. Hudzynskiy, O., Sudomyr, S., Hudzynska, Yu., Zhukovskyi, M., & Gupta, S. K. (2020). An analysis of intellectual and innovative managerial potential in social business and economic systems. *International Journal of Advanced Science and Technology*, 29(6S), 1081–1086.
4. Sudomyr, S., & Kuliak, M. (2022). Social responsibility of enterprises in their innovative and strategic development. In *Prace naukowe. Pedagogika, zarządzanie i inżynieria zarządzania wobec* (Vol. 52, pp. 156–166). Wałbrzych.
5. Hrishnova, O. A. (2000). Intelektualizatsiia pratsi: ukrainski problemy na tli svitovykh tendentsii. *Ukraina: aspekty pratsi*, (7), 24–27.
6. Hudzynskiy, O. D., Haidamak, N. V., & Pakhomova, T. M. (2005). Vymohy menedzhmentu do pidhotovky spetsialistiv ekonomichnoho profiliiu. In *Aktualni problemy*

suchasnoho menedzhmentu: materialy naukovo-praktychnoi konferentsii (pp. 57–62). Kyiv: IPK DSZU.

7. Hudzynskiy, O. D. (2017). Teoretyko-metodolohichni zasady rezultatyvnoho upravlinnia rozvytkom pidpriemstv: monohrafiia. Kyiv: TsP «Kompynt».

8. Hudzynskiy, O. D. (2017). Sotsialno-ekonomichnyi rozvytok makro- i mikro struktur: sotsialno-innovatsiinyi aspekt. Visnyk KhNAU. Serii: Ekonomichni nauky, (3), 20–26.

9. Hurenko, T. O., & Pakhomova, T. M. (2006). Oblikovo-analitychnyi mekhanizm v systemi menedzhmentu. In Systema menedzhmentu v umovakh instyutsionalno-strukturnoi transformatsii ekonomiky Ukrainy: zbirnyk naukovykh prats (pp. 125–128). Kyiv: IPK DSZU.

10. Hurenko, T. O. (2005). Oblikovo-analitychne zabezpechennia menedzhmentu. In Aktualni problemy suchasnoho menedzhmentu: materialy naukovo-praktychnoi konferentsii (pp. 72–77). Kyiv: IPK DSZU.

11. Illiashenko, S. M. (2011). Intelektualnyi kapital VNZ yak zaporuka yoho innovatsiinoho rozvytku: sutnist, struktura, pidkhody do otsinky. Marketynh i menedzhment innovatsii, (1), 143–154.

12. Kendiukhov, O. V. (2008). Efektyvne upravlinnia intelektualnym kapitalom: monohrafiia. Donetsk: DonUEP.

13. Kis, S., & Kis, H. (2015). Yavyshe «intelektualizatsii» u diialnosti sotsialno-ekonomichnykh system. Halytskyi ekonomichnyi visnyk, 48(1), 55–62.

14. Ponomarova, M. S., & Meshcheriakov, V. Ye. (2021). Vplyv investuvannia na innovatsiinyi rozvytok pidpriemstva. Visnyk KhNAU. Serii: Ekonomichni nauky, (1), 339–348. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkhnau_ekon_2021_1_25.

15. Yatsenko O. M., Zavadska Yu. S., Lyskova L. M. (2024). Heostratehichne vikno mozhlyvosti innovatsiino-investytsiinoi modernizatsii Ukrainy: instyutsionalne rehuliuвання ta orhanizatsiino-ekonomichni mekhanizmy rozvytku zovnishnoekonomichnoi diialnosti ahrarynykh pidpriemstv. Ukrainyskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky ta tekhniky. Tom 9. № 1. S. 179 — 188. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2024-1-30>

16. Tepluk, M., & Puzko, S. (2023). Intelligent drivers for building a smart economy in the conditions of the current challenges of the development of the global economy on the basis of a systematic approach. Collection of Scientific Papers «Scientific Notes», 33(4), 220–232. https://doi.org/10.33111/vz_kneu.33.23.04.19.131.137

17. Reznikova, N., Bulatova, O., Yatsenko, O., & Ivashchenko, O. (2022). Fiscal instruments of regulatory competition in the face of challenges to macroeconomic stability during a pandemic COVID-19. Economics of Development, 21(2), 35-41. [https://doi.org/10.57111/econ.21\(2\).2022.35-41](https://doi.org/10.57111/econ.21(2).2022.35-41)

18. Sahaidak, M., Smyrnov, Y., & Tepluk, M. (2019). Tsinnisno-oriientovane upravlinnia transnatsionalnymy korporatsiiamy. Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu, (4), 64–68. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2019-272-4-1-64-68>

19. Yatsenko O.M., Yatsenko O.M., Osadchuk V.Ie. (2024). Pidvyshchennia konkurentospromozhnosti mizhnarodnykh ahrotreideriv na osnovi vprovadzhennia tekhnolohichnykh innovatsii. Naukovi pratsi mizhrehionalnoi akademii upravlinnia personalom. Ekonomichni nauky. Mizhrehionalna Akademiia upravlinnia personalom. 2024. №. 2(74) S.92-99. DOI: <https://doi.org/10.32689/2523-4536/74-12>

20. Yatsenko O., Zavadska, Y., Khrystenka, O., Musiiets, T., & Aksyonova, O. (2021). Innovative transformations of the agricultural complex in the context of global challenges of sustainable development. Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice, 5(40), 216–224. DOI: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v5i40.244989>